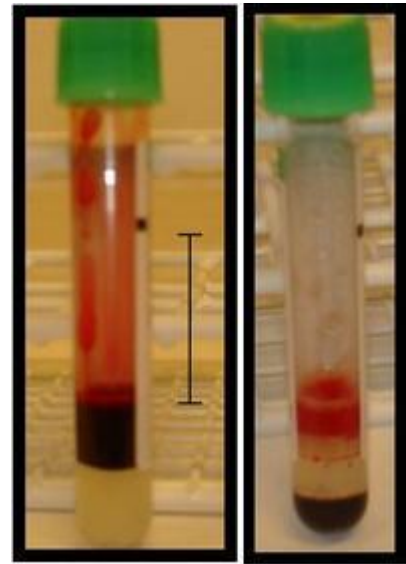

Forklaring om de mest almindelige blodprøver:

• Cholesterol/Fedt i blodet

- Total-cholesterol
- LDL-cholesterol
- HDL-cholesterol
- Triglycerid

Jo højere kolesterol, jo højere risiko for blodprop. Og 5 er for højt... **Så nemt er det ikke!**

Hvilken betydning kolesterol tallet har, kan være vidt forskelligt og kræver en individuel vurdering.

- Men er du i behandling for forhøjet kolesterol, er hovedreglen at totalcholesterol skal være 5 eller mindre og LDL-cholesterol 3 eller mindre.
- Har du sukkersyge er hovedreglen at totalcholesterol skal være 4,5 eller mindre og LDL-cholesterol 2,5 eller mindre.
- LDL-cholesterol.
Det "ledende" kolesterol, små molekyler der kan sætte sig i blodkarrenes vægge og give skader. Skal være 3 eller mindre.
- HDL-cholesterol. Det "herlige" kolesterol, store molekyler der beskytter blodkarrenes vægge. Må gerne være højt
- Triglycerid. Høje værdier giver højere risiko for hjertekarsygdomme. Sukkersyge og alkohol øger værdien og indtag af hurtigt omsættelige kulhydrater.
- **Levertal**
 - ALAT
 - LDH
 - bilirubin
 - CK
 - Amylase

Prøver der fortæller om funktion af lever, galde og bugspytkirtel. Ofte kan en enkelt prøve være let forhøjet uden det betyder man er syg. En sådan prøve vil vi som regel kontrollere igen efter en måned eller to.

• Nyretal

- Creatinin
- Carbamid

Er nyrerne syge kan de ikke udskille så meget creatinin og så stiger værdien i blodet. Creatinin er også jævnlige under normalværdien. En almindelig årsag er at creatinin også kommer fra muskulatur. Er man svækket og muskelsvag, er der mindre creatinin i blodet.

• Væsketal

- Natrium
- Kalium

Mængden af natrium og kalium i blodet. Vil ofte være lidt udenfor normalområderne uden det har den store betydning.

Skæve værdier kan have mange årsager. Almindelige årsager kan være for lidt- eller for stort væskeindtag, diarre/opkastninger, medicinbivirkning etc.

Blodmangel

- Hemoglobin
- Jern
- Cobalamin (B-12)

Hemoglobin (Hgb) er et stof der bruges til at transportere ilt rundt i kroppen. For lave værdier vil typisk give træthed. Kaldes jævnligt fejlagtigt for "blodprocent". Hemoglobin kan vi måle selv eller på laboratoriet. Jern bruges til at danne hemoglobin. For lidt jern, potentielt for lidt hemoglobin og dermed blodmangel. Lav cobalamin betyder at man af en eller anden årsag har for lidt b12-vitamin, som bl.a. indgår i bloddannelsen.

• Stofskifte

- TSH
- Thyroxin
- T3
- T4

Stofskiftehormon dannes i skjoldbruskkirtlen (thyroidea) som sidder på forsiden af halsen. Hormonet styrer vækst og funktion mange steder i legemet.

Vi måler som regel ikke direkte stofskiftehormon men et andet hormon TSH, også kaldet thyreotropin. Dette hormon dannes i hjernen i en kirtel der hedder hypofysen. Er der for lidt stofskiftehormon i blodet, dannes mere TSH (thyroideastimulerende hormon) som stimulerer skjoldbruskkirtlen til at øge produktionen af stofskiftehormon. Danner skjoldbruskkirtlen for meget hormon af sig selv eller tager man Eltroxin, holder stimulationen op og TSH falder.

- Så høj TSH tyder på lavt stofskifte og lav TSH tyder på højt stofskifte. Er TSH normal, får vi kun denne værdi fra laboratoriet. Er TSH for høj eller for lav, får vi også værdier for stofskiftehormon (T3 og T4) i blodet.
- T3 og T4 er de aktive stofskiftehormoner i blodet, som stimulerer cellerne ude i kroppen til at arbejde.
- **Sukkersyge**
 - Blodsukker
 - HBA1c

Sukker binder sig til hemoglobin (Se blodmangel). Jo mere sukker, jo mere bindes. Disse forbindelser holder sig i lang tid. Så lang tid at måling af disse kan vise hvordan blodsukkerniveauet i gennemsnit har været i de sidste 4-8 uger. Ved mistanke om sukkersyge vil vi derfor altid måle HBA1c eller populært kaldet langtidblodsukker. Værdier over 48 betyder at man har sukkersyge. Ved medicinændring ses resultatet først efter 8-12 uger.

• Infektion

- CRP
- Leukocytter

CRP er et æggehvitestof i blodet der bliver mere af ved mange forskellige sygdomme, men væsentligst ved betændelse og ved gigtsygdomme. Værdier mindre end 10 er normale. Værdien kan blive flere hundrede.

Vi måler ofte CRP som en hurtigprøve når du kommer med symptomer der kan være f.eks. lungebetændelse, bihulebetændelse eller atypisk lungebetændelse.

Værdier over 50 betyder næsten altid at der er tale om en infektion med bakterier -dog kan influenza give værdier op til 100.

Værdier mellem 10 og 50 er ofte udtryk for virusinfektioner.

Penicillin eller andet antibiotika hjælper ikke på virusinfektioner!

Leukocytter (hvide blodlegemer) stiger ved infektion, men også ved mange andre sygdomme.

- **D-vitamin**

- S-Calcifediol+25-OH-ergocalciferol
- PTH

Mangel på D-vitamin giver hos nogle træthed og muskelsmerter. Behandlingen er vitamintilskud som tablet, dråber eller injektion. S-Calcifediol+25-OH-ergocalciferol (Herefter kaldet "D-vitamin") mindre end 50 kaldes for D-vitaminmangel. Værdier under 25 er svær mangel. PTH (Parathyroideahormon) er som oftest forhøjet, når D-vitamin er lavt.

- **Prostata/blærehalskirtel**

- PSA

Kun for mænd. Kvinder har ikke en blærehalskirtel. Også kaldet prostata-specifikt antigen. Er du sund og rask er værdier under 4 normale, men må stige lidt med alderen.

Værdien kan stige ved betændelsestilstande i blærehalskirtlen, samt ved kræft i blærehalskirtlen. Prøven skal ikke tages blot for at se om den er normal, men tages hvis man har vandladningsgener - f.eks skal på toilet mange gange om dagen eller natten eller har svært ved at tømme blæren og svært ved at komme i gang.